

معماری هویت وحدت‌بخش در اندیشه امام شهید/ فلسطین و مقاومت ستون فقرات وحدت اسلامی است

پژوهشگر تونس، اندیشه امام شهید را الگویی برای تقویت هویت مشترک و کاهش شکاف‌های مذهبی و اجتماعی در جهان اسلام توصیف کرد و گفت: در این نگاه، آرمان فلسطین و مقاومت تنها یک مسئله سیاسی نیست، بلکه نمادی وحدت‌بخش برای غلبه بر قطب‌بندی‌ها، طرد سلطه‌گری و تحقق یک بنای نوین تمدنی است.

به گزارش روابط عمومی مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی، لطیفه تاجوری، پژوهشگر و فعال فرهنگی و اجتماعی از تونس، عصر چهارشنبه 4 شهریور 1405 در وینار هشتم چهلین کنفرانس بین‌المللی وحدت اسلامی، با اشاره به اهمیت مدیریت اختلافات اعتقادی و مذهبی اظهار کرد: تفرقه مذهبی صرفاً با تفاوت‌های اعتقادی قابل توضیح نیست، بلکه عوامل سیاسی، تاریخی، نهادی و نمادین نیز در شکل‌گیری و گسترش آن نقش دارند.

وی افزود: در اندیشه امام شهید، وابستگی اعتقادی در تعارض با هویت گسترده اسلامی قرار نمی‌گیرد، بلکه بخشی از منظومه‌ای فراگیرتر است که می‌تواند پیوند میان افراد، خانواده‌ها، ملت‌ها و امت

اسلامی را تقویت کند.

تاجوری خاطرنشان کرد: الگوی هویتی ارائه شده از سوی امام شهید، مبتنی بر ساده سازی تفاوت ها یا تحمیل اجباری میان مکاتب اسلامی نیست. در این الگو، هویت از طریق حلقه های به هم پیوسته، از فرد و خانواده آغاز می شود، به وطن می رسد و در نهایت در دایره گسترده امت اسلامی معنا پیدا می کند.

وی ادامه داد: امام شهید، وابستگی مذهبی را در چارچوب اسلامی بزرگ تر تعریف می کند تا اختلافات فکری و فقهی به درگیری های اجتماعی، سیاسی و مبتنی بر منافع تبدیل نشود. به گفته تاجوری، این رویکرد، مرزهای نمادین میان گروه ها را تعدیل می کند و زمینه را برای تقویت تعلق عمومی فراهم می سازد.

این پژوهشگر تونسی با اشاره به جایگاه وحدت در اندیشه امام شهید گفت: وحدت تنها یک اعتقادی نیست، بلکه نیروی اجتماعی و رهایی بخش به شمار می رود که می تواند خودآگاهی جمعی، استقلال فرهنگی و ایستادگی در برابر اشکال مختلف سلطه گری و استکبار را تقویت کند.

وی تصریح کرد: در این نگاه، وحدت ابزاری برای حذف دیگران یا نادیده گرفتن تفاوت ها نیست، بلکه سازوکاری برای ایجاد اعتماد متقابل، شناخت مشترک و تقویت هویت تمدنی در میان مسلمانان است.

تاجوری همچنین بر نقش نهادها در تحقق وحدت اسلامی تأکید کرد و گفت: اگر اندیشه وحدت بخش از پشتوانه ساختاری و نهادی برخوردار نباشد، ممکن است در حد توصیه و خطابه باقی بماند. امام شهید، نهادسازی را شرط انتقال اندیشه به عمل و تبدیل ارزش ها به رفتارهای سازمان یافته اجتماعی می دانستند.

وی افزود: نهادهای دینی، فرهنگی و آموزشی می توانند در مدیریت پیامدهای اجتماعی و سیاسی اختلافات فقهی نقش آفرینی کنند. خانواده، مدرسه و مسجد نیز در انتقال ارزش های همبستگی، مسئولیت پذیری، استقلال و همکاری به نسل های آینده جایگاهی اساسی دارند.

این فعال اجتماعی و فرهنگی، مقاومت را از دیگر ارکان هویت جمعی در اندیشه امام شهید دانست و اظهار کرد: آرمان فلسطین و مقاومت در برابر اشغال و سلطه، صرفاً یک مسئله سیاسی نیست، بلکه سرمایه ای نمادین برای غلبه بر قطب بندی ها و چندپارگی ها است.

تاجوری گفت: فلسطین در این منظومه فکری، نمادی از عدالت، کرامت، آزادی و ایستادگی است و مقاومت می‌تواند به هویتی سیاسی و اجتماعی تبدیل شود که از مرزهای فرقه‌ای و ملی فراتر می‌رود.

وی با تأکید بر جایگاه سبک زندگی در تحقق هویت وحدت‌بخش افزود: امام شهید، سبک زندگی را پلی میان گفتمان سیاسی و زندگی روزمره معرفی می‌کند. ارزش‌های مشترک زمانی پدیدار می‌شوند که در تربیت فرزندان، روابط اجتماعی، انتخاب‌های فردی، الگوهای مصرف و تعاملات روزانه بازتاب پیدا کنند.

تاجوری در پایان گفت: در اندیشه امام شهید، پروژه تمدنی اسلامی بر پیوند اصالت دینی با مشارکت فعال در جهان مدرن استوار است. در این چارچوب، پیشرفت علمی، فناوری، دانشگاه و زندگی شهری نه جایگزین هویت دینی و ملی، بلکه ابزارهایی برای بازسازی و تقویت آن‌ها در افق گسترده امت اسلامی هستند.